



m.registrator@regeringskansliet.se

## Promemorian Miljöbedömningar (Ds 2016:25) Ert ärendenummer M2016/1849/R

### Sammanfattning

Länsstyrelsen är till övervägande del positiv till de föreslagna förändringarna i promemorian. Det är bra att lagstiftningen förtydligas och att hanteringen förenklas för att möjliggöra effektivare prövningsprocesser. Det är bra med en tydligare skillnad på kraven och omfattningen på prövningsunderlag för verksamheter med liten respektive stor miljöpåverkan. Det är också bra att det ytterligare förtydligas vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla och hur länsstyrelsens bedömning av miljöpåverkan ska göras.

Vi ser dock några risker med förslagen. Det finns en risk att beskrivningen av miljöeffekter i ett förenklat underlag inte kommer att vara tillräckligt omfattande och detaljerade. Detta kan medföra merarbete för länsstyrelsen vid samråd och tillståndsprövning samt försämrat skydd för miljö och människors hälsa.

När det gäller vattenverksamhet är det få typer av åtgärder och verksamheter som är utpekade att alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Förslagen i promemorian skulle kunna innebära att en praktisk miljöbedömning, inklusive framtagande av miljökonsekvensbeskrivning, inte kommer att ske för flertalet av tillståndspliktiga vattenverksamheter.

Vi bedömer att några av de föreslagna förändringarna kommer att kräva mer resurser för länsstyrelsens del. Länsstyrelsen kan komma att få ett större ansvar vid samråd för verksamheter och åtgärder. Miljöprövningsdelegationer föreslås få utökade uppgifter genom att vissa beslut som handläggs inom ramen för länsstyrelsens tillsynsverksamhet i stället ska handläggas av miljöprövningsdelegationen om frågan har samband med en tillståndsprövning och har samma sökande. Detta innebär att ytterligare uppgifter flyttas från de länsstyrelser som inte har någon miljöprövningsdelegation. Vi förutsätter att resurser motsvarande en årsarbetskraft tillförs länet för att inte riskera att handläggningstiderna för miljöprövningar förlängs.

Förslagen innebär relativt omfattande förändringar av struktur, innehåll och begrepp för miljöbedömningar. Det är angeläget att dessa förändringar åtföljs av tydliga vägledningar om tillämpningen av det nya regelverket. Vi delar bedömningen som förs fram i promemorian att många av dagens miljökonsekvensbeskrivningar har ett omfattande men ganska ytligt innehåll. För att ändra på detta behövs bättre vägledning och utbildning åt de tjänstemän som arbetar med hanteringen av miljöbedömningar och åt miljökon konsulter som tar fram miljökonsekvensbeskrivningar.

## Synpunkter

### Förslag till ändring i 3 och 5 kap. miljöbalken

De föreslagna ändringarna innebär ett förtydligande av bestämmelser som idag finns i 6 kap. miljöbalken med ungefär samma innebörd. Vi anser att ändringarna är bra.

### Förslag till nytt 6 kap. Miljöbedömningar

#### *Benämning strategisk och praktisk miljöbedömning (1 §)*

Enligt förslaget ska miljöbedömningar för planer och program benämnas ”strategiska miljöbedömningar” och miljöbedömningar för verksamheter och åtgärder ska benämnas ”praktiska miljöbedömningar”. Vi har inget emot denna uppdelning, men anser att benämningen ”praktisk miljöbedömning” inte är optimal. Det bör övervägas att välja ett uttryck som bättre speglar att bedömningen gäller verksamheter och åtgärder.

#### *Beslut om strategisk miljöbedömning (7§)*

Förslaget förtydligar vad som ska ligga till grund för att bedöma miljöpåverkan från en plan eller ett program. Vi anser att de föreslagna ändringarna är bra.

#### *Förenklat underlag (27 §)*

När det gäller verksamheter och åtgärder där en praktisk miljöbedömning, inklusive framtagande av en miljökonsekvensbeskrivning inte ska ske, ska verksamhetsutövaren istället ta fram ett förenklat underlag. Detta avser sådana åtgärder och verksamheter som inte antas medföra betydande miljöpåverkan. Vi ser vissa risker med att införa begreppet ”förenklat underlag” och är därför tveksamma till benämningen. Benämningen antyder att det inte krävs någon större arbetsinsats för att ta fram underlaget. Även åtgärder och verksamheter som inte antas medföra en betydande miljöpåverkan kan kräva relativt omfattande utredningar och beskrivningar för att belysa deras miljöpåverkan. I förslaget anges inte vad det förenklade underlaget ska innehålla. Detta kan medföra merarbete och ett större ansvar för länsstyrelsen att vid samrådet informera om underlagets innehåll och omfattning. Det kan också medföra att det krävs mer kompletteringar av underlaget i samband med tillståndsprövning. Åtgärders och verksamheters miljöeffekter kan bli sämre belysta i ett förenklat underlag än vad de skulle bli i en miljökonsekvensbeskrivning enligt dagens lagstiftning. Om provningsunderlaget inte beskriver miljöeffekterna tillräckligt väl riskeras att skyddet för miljön och människors hälsa försämrars.

#### *Undersökningssamråd och avgränsningssamråd (24-26 och 29-32 §§)*

Det föreslås att samrådsprocessen delas upp i två delar som benämns undersökningssamråd och avgränsningssamråd. Vi har inga synpunkter på denna uppdelning. Begreppet ”undersökning” är dock lite intetsägande och det borde övervägas att justeras. Det borde också belysas tydligare huruvida momenten undersökningssamråd och möjligheten för samrådsparterna att lämna synpunkter på innehåll i ett förenklat underlag kan kombineras för att undvika ett separat samrådsmoment. I annat fall riskerar promemorians ambition om minskad administrativ börda vid miljöprovning att inte uppfyllas i den delen.



När det gäller undersökningssamrådet föreslås att verksamhetsutövaren ska lämna samrådsunderlag till de som deltar i samrådet. För avgränsningssamråd anges istället att verksamhetsutövaren ska se till att de som ingår i samrådsgruppen kan ta del av samrådsunderlag. Vi anser att det är viktigt att samrådsunderlaget lämnas ut även vid avgränsningssamrådet, framför allt till enskilda som berörs.

För verksamheter som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kommer i normalfallet troligen endast avgränsningssamrådet att genomföras. I 30 § anges vilka parter som avgränsningssamråd ska genomföras med. Samråd ska bland annat ske med den allmänhet som kan antas bli berörd av verksamheten. Vi bedömer att det tydligare bör framgå att samråd även ska ske med de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden, vilket anges i 24 § för undersökningssamråd.

Enligt 32 § ska länsstyrelsen, om verksamhetsutövaren begär det, redovisa sin bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad. Detta kommer sannolikt att innebära merarbete och ett större ansvar läggs på länsstyrelsen beträffande miljökonsekvensbeskrivningars innehåll och omfattning. Detta kommer att kräva mer resurser och kan medföra att handläggningstiden för samrådet förlängs. Det kan även bli svårare att i efterhand begära kompletterande uppgifter som inte förutsågs vid samrådet. Länsstyrelsen ser dock att förändringarna skulle kunna bidra till en effektivisering av prövningsförfarandet.

#### *Hushållning med mark- och vattenområden*

Miljömålsberedningen respektive Jordbruksverket har under 2013 – 2015 presenterat flera rapporter och utredningar som visar att hushållningen med jordbruksmark inte fungerar som lagstiftaren har avsett i Miljöbalken. Två exempel på redogörelser är: Jordbruksverkets *Väsentligt samhällsintresse? – Jordbruksmarken i kommunernas fysiska planering* samt Miljömålsberedningens *Med miljömålen i fokus – hållbar användning av mark och vatten (SOU 2014:50)*. Promemorian saknar referenser till förslagen i miljömålsberedningens utredning. I samband med genomförandet av föreslagna förändringar är det ett bra tillfälle att se över hanteringen av nuvarande kapitel 3 och kapitel 6 vad avser hushållningen med mark- och vattenområden. Inte minst gäller det kraven på redovisning i miljökonsekvensbeskrivningar av alternativa platser för exploatering samt motivering till varför visst alternativ har valts. Detta är en viktig fråga i relation till 3 kap. 4 § miljöbalken som säger att jordbruksmark bara får exploateras om det behövs för väsentliga samhällsintressen som inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk.

#### Förslag till ändring i 16 kap. miljöbalken

##### *Ideella organisationers rätt av överklaga (13 §)*

Vi bedömer att förslaget om ideella organisationers rätt att överklaga är bra och att det stämmer bättre överens med praxis än dagens lagstiftning. Ändringen kan dock medföra att fler beslut än idag överklagas.

### Förslag till miljöbedömningsförordning

#### *Natura 2000 (3 §)*

I förslaget anges att en betydande miljöpåverkan ska antas om genomförandet kan komma att omfatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken. Detta gäller redan idag, men det är viktigt att miljökonsekvensbeskrivningen för påverkan på Natura 2000 kan integreras med planens eller den övriga prövningens miljökonsekvensbeskrivning för att förenkla hanteringen.

#### *Vattenverksamheter som ska antas medföra betydande miljöpåverkan (9 § punkt 3)*

När det gäller vattenverksamhet är det få typer av åtgärder och verksamheter som är utpekade att alltid antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det är idag ovanligt att andra typer av vattenverksamheter bedöms antas medföra betydande miljöpåverkan. Förslagen i promemorian skulle innebära att en praktisk miljöbedömning, inklusive framtagande av miljökonsekvensbeskrivning, inte kommer att ske för flertalet av tillståndspliktiga vattenverksamheter. Vi efterfrågar tydligare vägledning om hur bedömning av vattenverksamheters miljöpåverkan ska göras.

#### *Att undersöka om det ska göras en praktisk miljöbedömning (14 §)*

Vi finner inte att andra stycket, angående allmänhetens behov av information, i den föreslagna 14 § miljöbedömningsförordningen är ett kriterium som anges i MKB-direktivet eller ändringsdirektivet. Vi bedömer att allmänhetens behov av information inte bör vara avgörande för bedömningen av om verksamheten medför en betydande miljöpåverkan eller inte. I vissa fall kan allmänheten ha ett behov och intresse av att få information även om sådana åtgärder och verksamheter som inte antas medföra en betydande miljöpåverkan. Samråd bör i så fall kunna ske med allmänheten utan att åtgärden ska bedömas innebära en betydande miljöpåverkan.

#### *Länsstyrelsens beslut om praktisk miljöbedömning (15 §)*

Vi bedömer att den föreslagna tidsfristen om 90 dagar är rimlig. I de flesta fall bör beslut kunna fattas inom kortare tid än 90 dagar.

#### *Kunskapskrav vid framtagning av miljökonsekvensbeskrivning (19 §)*

Vi är positiva till förslaget som innebär att det ställs krav på sakkunskap vid framtagning av miljökonsekvensbeskrivningen. I praktiken kan det dock bli svårt att avgöra om kravet är uppfyllt, både för verksamhetsutövare som ska anlita en sakkunnig expert och för tillståndsmyndigheten vid bedömning av miljökonsekvensbeskrivningen.

### Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

#### *Viltbägn (23 §)*

Vi är positiva till att kravet på att en ansökan enligt 12 kap. miljöbalken alltid ska åtföljas av en miljökonsekvensbeskrivning tas bort. Detta kommer sannolikt att underlätta för mindre företag.

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer

Vi bedömer att det är positivt med en så samlad prövning som möjligt. Vi anser att det är möjligt för miljöprövningsdelegationen att hantera de ytterligare frågor som kan uppkomma i tillståndsärenden och som föreslås i utredningen. Det är dock viktigt att frågorna hanteras likvärdigt med övriga ärenden av samma typ som prövas av länsstyrelsen utan samband med tillståndsprövning. En utvärdering av förändringen bör göras efter ett antal år genom att jämföra beslut från miljöprövningsdelegationen och länsstyrelsen i samma typ av ärenden. Vi vill även uppmärksamma att förslaget innebär att ytterligare uppgifter flyttas från de länsstyrelser som inte har någon miljöprövningsdelegation. I vissa fall kan det röra sig om förhållandevis stora frågor, t ex tillstånd till markavvattning i samband med torvtäkt. Förslaget ställer krav på ökad kompetens inom miljöprövningsdelegationen samt medför ökat resursbehov.

Vi ser inte behov av att miljöprövningsdelegationen ges befogenhet att handlägga dispenser enligt 7 kap 18 a §, strandskyddsdispenser. Detta då verksamheter som har tillstånd enligt 7 kap 16 § 2 p inte omfattas av kravet på dispens. Miljöprövningsdelegationens prövning omfattar redan i dag lokaliseringen med hänsyn även till strandskydd i förekommande fall.

I handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade även lantbrukskonsulent Anders Eliasson, länsjurist Karin Fridell, byrådirektör Johanna Karlsson, byrådirektör Ola Lindén och länsarkitekt Jan Persson deltagit.

Kristina Zetterström  
Länsråd

Karin Fröbom  
Byrådirektör

Kopia  
anna.berglund@regeringskansliet.se